

Folklor musí žít dál v povědomí lidí naší země

říká Jaroslava Václavíková, choreografka folklorních souborů Šafrán a Šafránek z Jablonce nad Nisou

❖ Jak jsou tyto dva soubory – Folklorní soubor Šafrán a Dětský folklorní soubor Šafránek – propojené a co všechno v nich máte na starosti?

Jsem zástupkyní vedoucího a choreografkou souboru pro dospělé Šafrán a k tomu vedu Dětský folklorní soubor Šafránek, kde také vytvářím choreografii. Šafránek je takové naše »dítě«, tedy dítě Šafránu. A samozřejmě také v Šafránu tančím a zpívám.

V dětském souboru máme momentálně děti ve věku do osmi let. Kdo s dětmi pracuje, ví, jaké to je, připravit je na vystoupení. Děti provázejí nemoci, takže se na zkouškách střídají, zkrátka nikdy nepřijdou všechny. O to větší je pak radost, když se dílo podaří. Většinou naše malé tanečnický a zpěváčky zařazujeme do programu na Velikonoce, do živého betlému a samozřejmě nejvíce se vyřádí při masopustních obchůzkách.

Jenže docházka u dospělých je něco podobného. Lidé pracují na směny nebo mají práci, o kterou nechtějí přijít, a tak se scházejí podle jejich volného času.

❖ Kolik máte členů?

Momentálně 25, z toho je sedm muzikantů, a věkově máme velmi široké rozpětí 15-65 let. Ráda bych se také pochlubila, že se nám v letošním roce narodí tři miminka, a samozřejmě doufám, že jejich rodiče budou vést své děti k lásce k lidové hudbě a tanci a obohatí tak řady našich nejmenších »šafránků«. Dokonce jsme sehnali už před lety historický kočárek, který ležel nevyužitý na naší zkušebně. A teď takové šafránové nadělení! Naši muzikanti mají věkově také velmi široké rozpětí od 15 do 65 let. Velmi ráda využívám této příležitosti a děkuji všem členům souboru za to, že »tu káru táhnou« s námi. Víte, já si ani nedovedu představit, co s volným časem, kdybychom neměli Šafrán

a tu bandu skvělých lidí, kteří jsou zrovna tak potřebovaní jako já.

❖ Jak se vlastně stalo, že vám folklor a lidový tanec s písničkami učarovaly?

Jaroslava Václavíková a manželem Alešem. Václavíkovi přímo žijí pro oba folklorní soubory. Vpravo děti ze Šafránku. FOTO – archiv J. VÁCLAVÍKOVÉ

Asi jako většina dívek jsem vždy ráda tančila. Ještě před tanečními jsem už »vymetala« s rodiči plesy. Vyzkoušela jsem i společenský tanec a po mateřské jsem se dozvěděla, že je v Jablonci folklorní soubor. To bylo v r. 1983. Zde jsem poznala svého nynějšího manžela, který se věnuje folkloru od svých 15 let.

❖ Kdy byl soubor Šafrán založen?

Soubor Šafrán jsme založili v r. 1995, Šafránek o dva roky později. Ani to nejde jinak, než že naše děti jdou v našich šlépějích. Dcera v Šafránu tančí, syn hraje na housle a manželova vnučka tančí v Šafránku. Ještě musím

podotknout, že i moji rodiče za mlada tančili Českou besedu a manželovi rodiče se ji zase učili v tanečních. Tak to tak nějak máme v rodě... Dokonce se celá

zaměřené, např. v poslední době má největší úspěch tanec s dřeváky. Ten ale choreograficky zpracoval velmi dobře náš tanečník Vlastík. Naučili jsme se Českou besedu, u jejíhož zrodu stál v r. 1863 Jan Neruda a Bedřich Smetana.

❖ Kolik vystoupení se soubory absolvujete a zpravidla na jakých akcích to bývá?

V průměru máme jedno až dvě vystoupení za měsíc, ale třeba v plesové sezoně nebo v čase masopustů je to každý týden. To samé před Vánoci, kdy předvádíme živý betlém. V r. 2011 jsme dokonce jeli s tímto představením po tři adventní víkendy do Prahy.

Tančíme nejen v Jablonci nad Nisou a jeho okolí, ale navštívili jsme řadu festivalů a různých folklorních slavností u nás i ve světě.

❖ Kde jste byli nejdále?

Na turné v Mexiku. Nejvíce si však ceníme, že jsme se již potřetí během pěti let zúčastnili prestižního, největšího a zároveň nejstaršího festivalu ve Strážnici.

❖ Jakým způsobem si vytváříte kroje a kam je krajově zařadit?

Zpracováváme písně a tance z Podkrkonoší, Pojizeří a Podještědí a vystupujeme v krojích, které jsou volnou kopií krojů z této oblasti. Myslím tím především, že používáme látky z materiálů, které jsou podobné těm původním, ale zároveň se musí snadno udržovat. Místo drahých výšivek máme štykování ze Švadlenky, do nedávna

dívky měly taneční boty z prodávěného obuvi a nyní nám šije taneční obuv švec na míru. Holinky pro pány zase objednáme v Praze, ovšem výrobce sídlí v Moskvě. Díky nepříznivému počasí na jedné mariánské pouti u nás, v Jizerských horách, se dívky dočkaly doplňku ke kroji - teplého kabátku a tuto zimu zase naši hoši poprvé oblekli krásné flaušové kabáty. Hodí se právě o masopustních obchůzkách a při betlému. Různé krojové součásti se dají sehnat v dnešní době na internetu a při návštěvě jiného města hned slídím po Švadlence, kde se vždy najde něco zajímavého ke krojům.

❖ Předpokládám, že váš soubor je občanským sdružením, tedy o nějakém ochránci a mecenáši - jako byly dříve podniky nebo kulturní domy - nelze mluvit. Víte, že jste členy Folklorního sdružení ČR. Jste finančně za vodou?

Ano, jsme občanské sdružení. Finančně za vodou ani nad vodou není zřejmě žádný soubor,

a kdyby přeci jen byl, tak to nepřizná. Dlouhodobě nás sponzoruje město Jablonec nad Nisou. Peníze sháníme různě, oslovujeme sponzory. Po zkušenostech víme, že nejlepší je osobní kontakt, prosebné dopisy končí většinou v koši. Také za vystoupení míváme obvykle sjednanou nějakou částku, ale občas tančíme, jak se říká, i za párek. Máme jednoho sponzora, který naši prosbu vyřešil v naturáliích. A z toho mají radost především pivaři. Víc asi nesmím prozradit, že?

❖ Vedení folklorních souborů je váš koníček. Čím jste však v profesním životě?

Jsem třetí rok v invalidním důchodu a vedením folklorního souboru se opravdu nedá uživit. Od maturity jsem byla zaměstnána v podniku zahraničního obcho-

du, který se zabýval vývozem bižuterie. V r. 2009 jsem ale onemocněla a po ukončení nemocnice jsem dostala výpověď... Nebyla jsem s výpovědí jediná, podnik skončil a jen část zaměstnanců přešla do konkurenční firmy.

❖ A existuje ještě váš původní zaměstnavatel? Nebo patří k nekonečné množině těch, které polistopadová doba nemilosrdně zlikvidovala?

Na Jablonecku skončilo více podniků.

❖ Co popřejete našim čtenářkám do již rozeběhnutého roku s třínáctkou na konci?

Spíš než popřát bych chtěla všechny maminky a babičky poprosit, ať se věnují dětem, a to nejen v roce 2013. Vzpomeňte si, jaké to bylo krásné, když jste byly malé a maminky se vám věnovaly. Již od kolébky nad námi bděly, četly nám pohádky nebo zpívaly lidové písničky, učily nás různé básničky, které se mluveným slovem předávají z generace na generaci od nepaměti. Děti jsou velmi citlivé, vnímavé a učenlivé. Vidím to i já u nás v Šafránku. Děti mají zájem se naučit novou písničku nebo taneček a rády se pochlubí před svými příbuznými při různých vystoupeních.

Všechny děti se folkloru věnovat nemohou, ale určitě si, až dospějí a budou mít vlastní děti, vzpomenu na tyto říkanky a písničky. A to je to nejdůležitější. Jako se nedá zapomenout ani v cizině na rodnou řeč, nedá se vymazat z paměti i toto poselství předků.

Zachování tradic včetně lidového projevu v tanci a písni je důležité pro každou zemi. Není možné, aby folklor zůstal jen prázdným slovem na papíře, ale musí žít dál v povědomí všech lidí této krásné země. Vždyť když si nebudeme vážit sebe a našich tradic, tak si ani ve světě nebudou vážit nás.